

Kmečki glas 1909–1910

KMEČKI GLAS ŽE PRED STOTIMI LETI

Raziskava zgodovinskih virov o slovenskih lokalnih (avtohtonih in tradicionalnih) pasmah na Oddelku za zootehniko Biotehniške fakultete je že postregla z nekaterimi v glavnem neznanimi, a pomembnimi spoznanji. Ponovno so priklicane v spomin stare slovenske pasme, kot so na primer: kobariški konj, posavinski konj, bohinjka koza, solčavska koza, gorenjski črnolesasti prašič, štajerski črni prašič, črni solčavski prašič in druge.

Ob pregledovanju starih gradiv pa so bile najdene še druge zanimivosti na področju živinoreje: 8. aprila 1775 je bil izdan zakon o čebelarstvu (Bienenzuchtverbreitung), zani-

višjo policijsko oblastnijo 15. februarja 1855, veljaven za vse krovine, razen vojaške krajine, s katerim se daje postava zoper terpinčenje ali tarpljenje živali, 10. decembra 1868 je bil na Štajerskem sprejet prvi zakon o živinoreji v Sloveniji (letos praznujemo 140-letnico tega strokovno in gospodarsko zelo pomembnega mejnika na področju živinoreje) in še številne druge. Odkrita pa je bila tudi zanimivost, ki je povezana s tednikom KMEČKI GLAS in jo opisujemo v nadaljevanju.

O tedniku z istim imenom poroča Šlebinger (1937) v knjigi Slovenski časniki in časopisi, Bibliografski pregled od 1797 do 1936, pod zaporedno številko 289 (str. 55 / slika 1).

politični listi 1870–1915, zapisala: »Kmečka stranka je začela leta 1907 izdajati tednik NAŠ GLAS, ki se je v letih 1909 in 1910 imenoval KMEČKI GLAS«. Milan Pahor v študiji Slovenski listi v Gorici (www.primorski.it/zgodovina/zgodovina3.html – 29. 11. 2008) piše: »... da so v letih avstrijske monarhije v goriškem časniškem kotlu izhajali številni časniki,« med katerimi našteje »glasilo goriške kmečke stranke Naš glas in nato Kmečki glas v letih 1907–1910. Takrat so torej v Gorici izhajale publikacije, v katerih je tekla razprava o ideoloških, gospodarskih in političnih vprašanjih, ki so zadevala celoten slovenski prostor.«

289. NAŠ GLAS (od III: KMEČKI GLAS). Glasilo slovenske kmečke stranke na Goriškem. Izhaja vsak petek. Gorica. Lastnik in izdajatelj konsorcij lista „Naš glas“ („Kmečki glas“). Urejuje Ivan Mrmolja. Odgov. urednik Josip Kenda (od 27. dec. 1907: Henrik Kodrin, od III, št. 36: Alojz Bucik). Tiskarna Pallich & Obizzi. Let. I–IV. Od 8. nov. 1907 — 3. febr. 1910 (št. 3). 2°.

Slika 1

miv je Ukaz cesarsko kraljevega (c. k.) ministerstva notranjih opravil po dogovoru s c. k. naj-

Miša Šalamun (1961) je v študiji Slovensko primorsko časopisje v podglavju Gorica,

V NUK-u (Narodni in univerzitetni knjižnici) hranijo tednik pod signaturo II 79354.

Slika 2

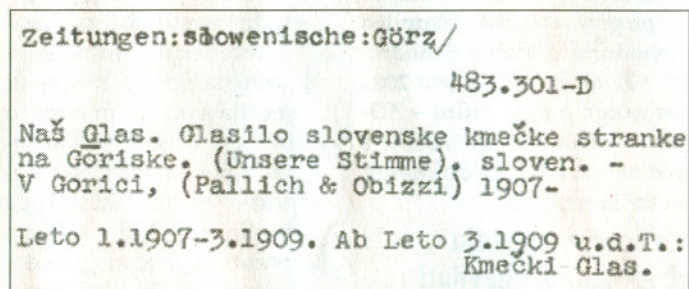
Številka pod imenom Kmečki glas, v katero je bil dovoljen le zunanji vpogled, je izšla 3. septembra 1909 kot 33. številka III. letnika. Na naslovni strani še piše, da list izhaja vsak četrtek. Gradivo pa je zaradi slabega stanja do izdelave mikrofilma nedostopno za uporabnike. Šele takrat pa se bo lahko točno ugotovilo, katere številke in kateri letniki so ohranjeni v NUK-u.

Prvi letnik tednika je ohranjen (1907) v Knjižnici Mirana Jarca v Novem mestu – signatura III 967. Štirinajsto številko drugega letnika (1908) ter 2. in 4. številko tretjega letnika (1909) tednika hranijo v Osrednji knjižnici Sergeja Vilharja v Kopru. Faksimile naslovne strani druge številke, ki je izšla 22. januarja 1909, so prijazno posredovali iz knjižnice (slika 2).

V avstrijski nacionalni knjiž-

nici na Dunaju so ohranjeni letniki 1–3 in vodijo jih pod signaturo 483.301-D (slika 3).

glasa. Res pa je, da navaja Adamič v spisku pod zaporedno številko 25 tudi: NAŠ GLAS

Slika 3: Faksimile originala katoložnega listka

Za rojstno leto sedanjega tednika Kmečki glas navaja Adamič (1992) v spisku Časopisi, glasila in revije, kjer je KMEČKI GLAS zapisan pod zaporedno številko 64, leto 1943, ko je bila izdana prva številka na Rampohi na Rogu. Od takrat tečejo tudi letniki sedanjega tednika in letos je v izhajanju že 65. letnik Kmečkega

(KMEČKI GLAS) – Gorica (1907–1910). Fizična velikost takratnega tednika je bila 48 cm, sedanjega tednika pa je 46 cm.

Zgodovina tednika KMEČKI GLAS sega v prvo desetletje 20. stoletja, kar mu daje še večji pomen.

Prof. dr. Andrej Šalehar, zaslužni profesor